

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Benke Barnabás Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Benke Barnabás ügyvéd) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) felperesnek - a K.B. jogtanácsos által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű, az O. (képviselő címe) által képviselt **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. rendű és a **III.rendű alperes neve** (III. rendű alperes címe) III. rendű alperesek ellen sérelemdíj megfizetése iránti perében a Pécsi Törvényszék 2017. november hó 29 napján kelt 14.P.20.169/2017/29. számú ítélete ellen a felperes részéről 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - részben - megváltoztatja, kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 200.000.- (kettőszázezer) forintot, és a felperes által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 318.000.- (háromszáztizennyolcezer) forintra leszállítja. Az ezen felüli részében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az állami adóhivatal felhívására - 424.000.- (négy százhuszonnégyezer) forint másodfokú feljegyzett eljárási illetéket.

A másodfokú eljárásban felmerült költségét mindegyik fél maga viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes édesanyjának tulajdonát képezte a **d-i**/15. helyrajzi számú (perbeli ingatlan) szántó művelési ágú ingatlan. **D.** városa a TSZ.2036/2002. számú szabályozási tervvel és **D.** Város Képviselő-testülete 19/2001.(XI.8.) számú rendeletével megállapított helyi építési szabályzat szerint - a perbeli ingatlant is érintve - ipari, gazdasági zónát kívánt létrehozni. A földhivatal 2001. június 13-án kelt7/2001. számú határozatával engedélyezte a perbeli ingatlan végleges más célú hasznosítását. **D.** Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 189/2001.(XI.06.) számú határozatával rögzítette, hogy az önkormányzat - a perbeli ingatlant is érintve - a területen lakófunkciót zavaró ipari tevékenység befogadására kíván helyet biztosítani, ezért a határozat mellékletét képező konzorciumi megállapodás megkötését támogatja azzal, hogy amennyiben a megállapodást nem írják alá, úgy 750 Ft/m² összegben adásvételi ajánlatot tesz az ingatlanok tulajdonosainak, az adásvétel meghiúsulása esetén az I. rendű alperesnél kezdeményezi az ingatlanok kisajátítását.

Az önkormányzat a perbeli ingatlant adásvétel útján nem tudta megszerezni, ezért kisajátítási kérelmet terjesztett elő az I. rendű alperesnél. Az I. rendű alperes 2002. július 10. napján kelt határozatával - a kártérítési összeget szakértői vélemény alapján megállapítva - helyt adott a kérelemnek. E határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben a Győr-Moson-Sopron Megyei

Bíróság K.20.439/2003. szám alatt hozott ítéletében - eljárási szabálysértésre hivatkozva - a határozatot hatályon kívül helyezte és az I. rendű alperest új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az I. rendű alperes 2004. augusztus 3-án kelt határozatával az ingatlant kisajátította, e határozat ellen is a felperes édesanyja felülvizsgálatot kezdeményezett. A perben eljáró Pest Megyei Bíróság 8.K.27.084/2004. számú végzésével az I. rendű alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az I. rendű alperest új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte, időközben **D. Város Képviselő-testülete** a kisajátítástól elállt, erre tekintettel az I. rendű alperes a kisajátítás tárgyában folytatott eljárást megszüntette.

2007. július 31-én a felperes édesanyja pert kezdeményezett **D. Város Önkormányzatával** szemben a Komáromi Városi Bíróság előtt, kérte az önkormányzat kötelezését az ingatlan megvásárlására. A bíróság a keresetet elutasította, a másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság 2009. szeptember 1. napjával a felperes édesanyjának halálára tekintettel az eljárás félbeszakadását állapította meg. A felperes az édesanyja halála után törvényes öröklés címén az ingatlan tulajdonjogát megszerezte.

A felperes 2011. május 14-én a perbeli ingatlan kisajátítása iránti kérelmet nyújtott be az I. rendű alperesnél, az I. rendű alperes a kérelmet elutasította, arra hivatkozva, hogy a felperes az ingatlan tulajdonjogát azt követően szerezte meg, hogy a képviselő-testület korlátozást rendelt el, így kisajátítási kérelem benyújtására a 2007. évi CXXIII. törvény (Kstv.) 5.§-a alapján nincs lehetőség. A felperes a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt pert indított. A Nógrád Megyei Bíróság 2011. november 7-én kelt 10.K.20.883/2011/4. számú ítéletével az I. rendű alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az I. rendű alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Megállapította, hogy az öröklés olyan tulajdonszerzési jogcím, amelyre tekintettel az I. rendű alperes által hivatkozott jogszabály, mint feltétel nem alkalmazható. A Kúria a Nógrád Megyei Bíróság ítéletét - az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme alapján indult eljárásban - hatályában fenntartotta, kifejtette, hogy az I. rendű alperesnek vizsgálnia kellett volna, hogy a felperes jogelődjét megilleti-e a kisajátítás kezdeményezésének joga, figyelemmel a Kstv. 5.§ (1) bekezdés b) és c) pontjára, valamint a (2) és (4) bekezdésre.

A megismételt eljárásban az I. rendű alperes 2013. február 7-én kelt határozatával a felperes kérelmét ismét elutasította, arra hivatkozással, hogy nem nyert bizonyítást az, hogy a felperes édesanyja, illetve a felperes ajánlatot tett volna az önkormányzatnak az ingatlan megvételére az önkormányzat 2011. május 14-ei kisajátításra kötelezés iránti kérelme előtt. A határozattal szemben a felperes bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt. A bíróság összes bírója elfogultsági bejelentést tett arra hivatkozva, hogy a felperes édesanyja több pert kezdeményezett a Komárom -Esztergom Megyei Bírósággal szemben, mely perekben a felperes hozzátartozóként képviselte az édesanyját. A II. rendű alperes erre tekintettel 2013. április 17-én kelt Pkk.II.25.300/2013/2. számú végzésével eljáró bíróságot a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot jelölte ki. A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírái is elfogultságot jelentettek be arra hivatkozva, hogy a felperes a Veszprémi Törvényszékkel szemben pert kezdeményezett, a Kúria által kijelölt Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, majd a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírái is az eljárás lefolytatására másik bíróság kijelölését kérték, mert a törvényszékükkel szemben is pert kezdeményezett a felperes. A Kúria ezután a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot jelölte ki eljáró bíróságot. E bíróság az I. rendű alperes határozatát hatályon kívül helyezte, és új eljárás lefolytatására kötelezte. A döntését azzal indokolta, hogy az I. rendű alperes nem vizsgálta, hogy a felperes édesanyja által kezdeményezett keresetindítás adásvételre irányuló ajánlatnak minősül-e. A megismételt eljárás tartama alatt a felperessel szemben **D. Város Önkormányzata** által 26.907.038

forint követelés behajtására kezdeményezett végrehajtási eljárásban - árverésen - a perbeli ingatlant értékesítették, erre tekintettel a közigazgatási eljárás megszüntetésre került.

A felperes keresetében az I. rendű alperest 3.000.000 forintban kérte marasztalni annak megállapítása mellett, hogy vele szemben a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütköző magatartást tanúsított, mert azt az álláspontot képviselte, hogy magánszemélynek nincs lehetősége kisajátítási kérelmet előterjeszteni. Sérelmezte, hogy az I. rendű alperes - sorozatosan - a bíróságok határozataiban foglaltakat a megismételt eljárásokban nem vette figyelembe, holott azok rá nézve kötelezőek.

A II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértésének megállapítását és 1.500.000 forint méltányos kártérítés megfizetésére kötelezését kérte. Álláspontja szerint törvénysértően - hatáskör hiányában - jelölte ki a II. rendű alperes a 2013. április 17-én kelt végzésével a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot.

A III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetében szintén tisztességes eljáráshoz fűződő joga megsértésének megállapítását és 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetését kérte, mert a III. rendű alperes bírái valótlanul tettek elfogultsági bejelentést a felperes személye miatt.

Alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes álláspontja szerint közigazgatási jogkörében eljárva kárt nem okozott a felperesnek, az eltérő jogértelmezés ugyanis jogellenes és felróható magatartást nem valósít meg. Kifejtette, hogy a felperes nem bizonyította, hogy személyét más ügyfelekhez képest megkülönböztetés érte.

A II. rendű alperes álláspontja szerint a felperes nem támasztotta alá azt, hogy kirívó jogszabálysértést vagy téves jogértelmezést valósított volna meg és ezzel megsértette a felperes tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.

A III. rendű alperes nyilatkozatában arra hivatkozott, hogy a III. rendű alperes bíráinak elfogultsága a felperes édesanyja által indított alappereken alapult, melyekben a felperes képviselte az édesanyját.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kiemelte, hogy a bíróságnak a Pp.3.§ (1) bekezdése szerint kérelem alapján kell a jogvitát elbírálnia, amit tartalma szerint kell figyelembe venni. Utalt arra, hogy a kereset tárgya a keresettel érvényesített követelés vagy más jog, ha a fél által jelölt tények a keresetet megalapozzák, a bíróság a jogszabályoknak megfelelően minősítheti a jogviszonyt, a megjelölt jogcímtől való eltérésre azonban csak a kereset tényazonossága esetén van jogi lehetőség.

Megállapította, hogy az I. rendű alperes vonatkozásában a felperesi tényállításra tekintettel azt kellett vizsgálni, hogy az I. rendű alperes magatartása ütközik-e a hátrányos megkülönböztetés tilalmába, azaz sért-e személyiségi jogot. Ez utóbbi kapcsán kifejtette, hogy olyan többlet magatartást kell megjelölni, ami túlmutat az eljáró hatóság közigazgatási jogkörön belüli tevékenységén és a felperes személyiségét sérti. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) rendelkezéseire tekintettel, utalva a Ptk. 76. §-ára is, mely külön nevesíti e jogot személyiségi jogként megállapította, hogy a felperes a keresetében nem jelölt meg olyan más, a felperes helyzetével összehasonlítható helyzetben lévő személyt, akihez mérten a bíróság azt tudta volna tényként megállapítani, hogy az I. rendű alperes az eljárása során a felperest hátrányba hozta, így ezen a jogcímen a keresete alaptalan. A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének törvényi feltételeit sem bizonyította a felperes, a jogszabály-értelmezési eltérés nem tekinthető olyan kirívóan tévesnek, melynek alapján az I.

rendű alperes terhére felróható jogellenes magatartás lenne megállapítható, ennek hiányában pedig kárfelelőssége nem áll fenn.

Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset kapcsán rögzítette, hogy a peradatok alapján a II. rendű alperes a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírái által bejelentett elfogultság okán járt el, és jelölte ki az ügyben eljáró bíróságot. Nem vitásan 2013. január 1-től a Pp.326.§ (10) bekezdése szerint a Kúria jelöli ki az eljáró bíróságot, azonban a kijelölési jogkör elvonása önmagában a felperesnek a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem sértette, az így kijelölt bíróság is a Pp. szabályai szerint járt el, őt is ugyanúgy terhelte a pártatlan, tisztességes eljárás lefolytatásának kötelezettsége.

Az elsőfokú bíróság a III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet alaptalannak találta. A III. rendű alperes bírái az okok megjelölésével jelentettek be kizárási kérelmet, mely kérelem indoka lényegében a felperes édesanyjának azzal a bírósággal szemben kezdeményezett pereit volt, mellyel a bírák szolgálati viszonyban álltak. A Pp. 16. § (2) bekezdése a bíró kötelezettségévé teszi a vele szemben fennálló kizárási ok bejelentését, a bírák a kérelmüket megindokolták, így ez sem tekinthető olyan magatartásnak, amellyel a III. rendű alperes a felperes eljárás tisztességes lefolytatásához fűződő jogát sértette volna.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a keresettel egyezően az alperesek marasztalását. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az ítélet jogszabálysértő, mert azt elfogult - kizárt - bíró hozta. Kifejtette, hogy az ügy elintézéséből ki van zárva, és abban mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nem várható. A Pécsi Törvényszék valamennyi bírása - az eljáró bíró is - egy korábbi, szintén általa kezdeményezett peres eljárásban az ügy elintézéséből való kizárását kérte, arra hivatkozva, hogy a felperes és a Pécsi Törvényszék között eljárás van folyamatban. Másodlagosan utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelte, a tényállás hiányos, nem tartalmaz minden hivatkozást, az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan. Az I. rendű alperes vonatkozásában kiemelte, hogy a közigazgatási bíróság súlyos törvénysértésre hivatkozással semmisítette meg az I. rendű alperesi határozatokat és kötelezte a megismételt eljárásra, ezeket nem vette figyelembe az I. rendű alperes, így súlyos jogértelmezési hibát vétett, mely a kárfelelősségét megalapozza. A hátrányos megkülönböztetés körében változatlanul arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes elkülönítő álláspontja az volt, hogy mint magánszemély nem kezdeményezhet kisajátítást. A III. rendű alperes vonatkozásában kiemelte, hogy nem annak volt jelentősége, hogy elfogultságot jelentettek be a bírák, hanem annak, hogy a felperesre e körben valótlán tényállítást tettek, nem tudták megjelölni azokat a pereket, melyek a felperes kezdeményezésére indultak.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A II. és III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték. Álláspontjuk szerint nem állapítható meg, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalában kizárt bíró vett részt, a kizárási ok fennállását ügyenként kell vizsgálni, és a bíró ugyanazon féllel szembeni korábbi elfogultsági nyilatkozata, majd az utóbb, azonos fél által indított újabb ügy letárgyalása nem jár a bíró automatikus kizártságával. A II. rendű alperes utalt továbbá arra is, hogy a felperes a perben nem jelölte meg, hogy a II. rendű alperes hatásköri szabálysértése, miért tenné tisztességtelenné az eljárást, és azt sem, hogy ez milyen következményekkel, hátrányokkal járt a felperes vonatkozásában.

A fellebbezés kisebb részben alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú eljárásban beszerzett iratok alapján az alábbiakkal egészíti ki:

A felperes által a Pécsi Törvényszék és társa alperesek ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított ügyben a Debreceni Törvényszék 2016. április hó 7. napján kelt 5.P.21.664/2005/7. számú végzésével a pert megszüntette. A Debreceni Ítéltábla 2016. július 14. napján kelt Pkf.IV.20.460/2016/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A Pécsi Törvényszék bírái e fent megjelölt perre tekintettel jelentettek be a felperes és a II.rendű alperes és társa alperesek ellen sérelemdíj megfizetése iránt a Pécsi Törvényszéken 15.P.20.237/2016. szám alatt indított perben elfogultsági kifogást, és kérték az ügy elintézéséből történő kizárásukat.

A jelen kereseti kérelem - a Kúria kijelölése folytán - 2017. február 6-án érkezett a Pécsi Törvényszékhez. Ezen időpontban a Pécsi Törvényszékkel szemben a felperes által kezdeményezett peres eljárás már befejeződött.

A fentiek szerint kiegészített tényállás egyebekben helyes, az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból, helyes következtetést levonva, helyesen utasította el az I. és III. rendű alperes vonatkozásában a keresetet. Az ítéltábla a II. rendű alperes vonatkozásában csak részben ért egyet az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésével.

A felperes fellebbezésére tekintettel a másodfokú bíróságnak mindenképp abban kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú eljárásban lényeges eljárási szabálysértés történt-e, azaz az eljárásban és az elsőfokú ítélet meghozatalában kizárt bíró vett-e részt.

Ezt a másodfokú bíróságnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 252.§ (1) bekezdése értelmében annak ellenére vizsgálnia kellett, hogy erre a felperes a jóhiszemű pervitel szabályait megsértve először csak a fellebbezésében hivatkozott. A felperes állítása szerint az ügyben eljáró bíró korábban, az általa a jelen per II. és III. rendű alperesei ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított - kijelölés folytán eljáró - Pécsi Törvényszék előtt folyamatban volt perben a többi bíróval együtt elfogultságot jelentett be arra hivatkozva, hogy a felperes a Pécsi Törvényszékkel szemben pert kezdeményezett.

Az 1952. évi Pp. 13.§ (1) bekezdés e) pontja relatív kizárási okot szabályoz, megfogalmazása általános, minden olyan okot tartalmaz, amelyek nevesítése sokféleségük folytán nem lehetséges, és ezért hozzájuk megdönthetetlen vélelem sem fűzhető. A kizárási ok fennállását mindig adott ügyre nézve szükséges vizsgálni, ezért nyilvánvalóan akkor adhat okszerű alapot elfogultságra egy korábbi eljárásban a bíró részéről tett elfogultsági nyilatkozat, ha utóbb egy másik ügyben még ugyanazon ok, körülmény fennáll. Az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt folyamatban volt Panyik kontra Magyarország elleni ügyben (12.748/06) is azt fejtette ki részletesen a bíróság, hogy minden egyes ügyben döntően az vizsgálendő, hogy a korábbi, az elfogultság alapját képező helyzet változott-e.

A felperes által hivatkozott perben a jelen eljárásban eljáró bíró is az 1952. évi Pp. 13.§ (1) bekezdés e) pontja alapján - elfogultságra hivatkozva - kérte az ügy elintézéséből való kizárását, annak okaként azt jelölte meg, hogy a felperes a Pécsi Törvényszékkel szemben pert indított (Pécsi Ítéltábla Pkk.VI.25.226/2016/2. sz. végzés - indokolása 1. bekezdés 3. sor). A jelen per

megindulásakor azonban - a kiegészített tényállás szerint - a korábban bejelentett elfogultságot megalapozó ok már nem állt fenn. Jelen ügyben eljáró bíró tehát helyesen járt el, amikor az 1952. évi Pp. 16. § (2) bekezdésében írt kötelezettségét ismerve, nem kérte az ügy elintézéséből való kizárását egy olyan okra hivatkozva, amely időközben megszűnt. Nem történt tehát eljárási szabálysértés, az eljáró bíróval szemben kizárási ok nem állt fenn.

A másodfokú bíróság érdemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet.

Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperes a felperes sérelmére az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette meg. Védett tulajdonságként a felperes a magánszemély mivoltát határozta meg, álláspontja szerint az I. rendű alperes mint magánszemélyt akadályozta abban, hogy a kisajátítás iránti igényét érvényesíthesse.

Az egyenlő bánásmód követelménye azt a kötelezettséget jelenti, hogy minden olyan magatartástól tartózkodni kell, amely bizonyos tulajdonságaik alapján egyes személyekkel vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, megtorlást, zaklatást vagy jogellenes elkülönítést eredményez más összehasonlítható helyzetben lévők személyekhez, csoportokhoz képest. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 8.§-a meghatározza azokat a védett tulajdonságokat, amelyek vélt vagy valós megsértése hátrányos megkülönböztetésnek minősül. E tulajdonságok valamelyikének az állított jogsértés időpontjában fent kell állni. További, a jogsértés megállapításához szükséges feltétel, hogy erre tekintettel részesült kedvezőtlenebb bánásmódban a sérelmet szenvedett fél, valamint az is, hogy a jogsértés más, összehasonlítható helyzetben lévő személyhez vagy csoporthoz képest valósuljon meg(BDT2017. 3751).

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes által hivatkozott esetben az Ebkvt.-ben meghatározott feltételek nem álltak fenn. A felperes nem igazolt olyan védett tulajdonságot, amely miatt kedvezőtlenebb elbírálásban, bánásmódban részesült más összehasonlítható helyzetben lévő csoporttal szemben. Az általa megjelölt „magánszemély” mint a megkülönböztetés oka, nem szolgálhat a jogsértés megállapításának alapjául, mert nem minősül a fent hivatkozott Ebkvt. 8.§-a szerint védett tulajdonságnak. Önmagában ez kizárja a hátrányos megkülönböztetést, mint jogsérelem megállapítását.

Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával is, hogy az I. rendű alperes terhére a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének törvényi feltételei sem állnak fenn. A jelen ügyben alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 349.§ (1) bekezdése a kárfelelősség speciális szabálya, melyre a kártérítési felelősség általános szabályait is alkalmazni kell. Így szükséges feltétele a jogellenes károkozó magatartás, a kár bekövetkezése, a károkozó magatartás és a kár bekövetkezése közti ok-okozati összefüggés és a károkozó felróható magatartása. A jelen esetben az I. rendű alperes terhére felróható magatartás nem állapítható meg. Az egyértelmű bírói gyakorlat szerint (BH2013. 124., BH2009.15), a közigazgatási hatósági munka jellegével együtt járó jogszabály-alkalmazási, jogszabály-értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek, az államigazgatási szervek részéről történő jogszabályi rendelkezések téves értelmezése vagy a bizonyítékok téves értékelése felróható magatartást önmagában nem valósít meg. Felróható eljárás csak akkor valósul meg, ha teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű jogszabály rendelkezését hagyja figyelmen kívül a közigazgatási szerv, a tényállás megállapítása és a döntés pedig nem mérlegelés eredménye. Az I. rendű alperes tehát a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (Kstv.) 5. §-ának alkalmazásakor kirívó jogalkalmazási, jogértelmezési hibát nem követett el, e jogszabályi rendelkezés ugyanis értelmezést

igényelt. Az I. rendű alperes a felperes által megjelölt két közigazgatási eljárásban a bíróságtól eltérő jogértelmezés mellett hozta meg a felülvizsgálati eljárásban hatályon kívül helyezett döntéseit, ez azonban önmagában a kifejtettek értelmében kártérítési felelősségét nem alapozza meg.

A II. és a III. rendű alperesekkel szemben felperes a keresetét arra alapította, hogy megsértették a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

Az 1952. évi Pp. 2.§ (1) bekezdésében szabályozott tisztességes eljáráshoz való jog mint a bírósági eljárás alkotmányos garanciája alapvetően a bíróság eljárását meghatározó törvényi rendelkezés, az ott felsorolt alapelvek, és az eljárásbeli esélyegyenlőség érvényesülése szempontjából vizsgálendő, célja az, hogy az ügyfél ügyféli jogaiban ne szenvedhessen hátrányt (BDT2009. 1976). Az 1952. évi Pp. 2.§-a ennek megfelelően a bíróság feladatává teszi, hogy a feleknek a jogvita elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse, mert annak sérelme kellő alapul szolgál méltányos elégtételt biztosító kártérítésre.

Nem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a II. rendű alperes nem sértette meg a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, azzal, hogy hatáskör hiányában jelölte ki az ügyben eljáró bíróságot.

A jelen eljárásban a II. rendű alperes is elismerte, hogy a 2013. április 17-én kelt Pkk.II.25.300/2013/2. számú határozata meghozatalakor megsértette az 1952. évi Pp. 2013. január 1. napjától hatályos 326.§ (10) bekezdését, mely kimondja, hogy a közigazgatási perekben jogerős határozatok folytán felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetében, továbbá, ha az illetékes bíróság nem állapítható meg, vagy kizárás miatt nem járhat el, az eljáró bíróságot a Kúria jelöli ki.

A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség, a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben, ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja /20/2017.(VII.18.) AB határozat/.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 8.§ (1) bekezdése szerint senki sem vonható el törvényes bírójától. A (2) bekezdés értelmében a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

Azzal, hogy a II. rendű alperes hatáskör hiányában kijelölte az ügyben eljáró bíróságot megsértette a felperes törvényes bíróhoz való jogát, amin keresztül a felperes tisztességes eljáráshoz való joga is sérült.

Az 1952. évi Pp. 2.§ (3) bekezdés - 2013. április 17-én hatályos szövege - szerint az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem volt orvosolható. A felperes sérelme a Kúria 2014. október 7. napján meghozott határozatával szűnt meg.

A felperes tisztességes eljáráshoz fűződő joga a II. rendű alperes eljárásával sérült, így az 1952. évi Pp. 2.§ (3) bekezdése alapján a jogsértés súlyával arányban álló méltányos összegű kártérítésre jogosult. A felperes számára méltányos elégtételt biztosító kártérítés összegét a másodfokú bíróság a keresetben megjelölt 1.500.000 forinthez képest 200.000 forintig találta alaposnak.

A III. rendű alperessel szemben a felperes a keresete tényalapjaként azt jelölte meg, hogy az általa indított perben a III. alperes bírái által bejelentett elfogultsági kifogásokban megjelölt ok nem volt valós.

Az eljáró bírák függetlenségét és pártatlanságát szolgálják a kizárásukra vonatkozó szabályok, amelyek a fél tisztességes eljáráshoz való jogát is biztosítják. A felperes által sérelmezett esetekben az 1952. évi Pp. 13.§ (1) bekezdés e) pontján alapuló kizárási okot a bírák jelentették be, mely a 16.§ (2) bekezdés szerint a bíró kötelezettsége. Eszerint ugyanis a bíró a bíróság vezetőjének köteles haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn, a bejelentés elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik. Tehát a felperes tisztességes eljáráshoz való jogának védelme érdekében is történt az, hogy a bírák, akik magukat az ügy tárgyilagossága megítélésére nem tartották alkalmasnak, bejelentették e tény, megjelölve ennek okát. Ennek a szubjektív bírói megítélésnek a megalapozottságát nem lehet vizsgálat tárgyává tenni, és megkérdőjelezni sem a kizárás kérdésében való döntéskor, sem azt követően. A bejelentés pusztán ténye ugyanis a pártatlanság látszatát megszünteti, hiszen az eljárás résztvevői számára ezután kétségesse válik, hogy valóban pártatlan, elfogulatlan-e az eljáró bíró. A bíró személyi hitelének megkérdőjelezhetősége, a bíróság további, formailag és tartalmilag kifogástalan működése esetén is a bíróság végső döntésének értékét, elfogadottságát teheti vitathatóvá /17/2001. (VI.1.)AB határozat/. Minderre tekintettel a tisztességes eljáráshoz való alapjog biztosítása és az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett bizalom megőrzése érdekében mindenképpen indokolt azon bírák kizárása, akik maguk is úgy nyilatkoztak, hogy az ügyben elfogultnak érzik magukat.

A fenti indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a megállapított jogsértés okán a II. rendű alperest 200.000 forint kártérítés megfizetésére kötelezte, a keresetet ezt meghaladóan tekinti elutasítottnak, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében helybenhagyta.

A felperes fellebbezés csak a II. rendű alperes vonatkozásában volt kisebb részben sikeres, ezért a másodfokú bíróság a pervesztesség-pernyertesség arányában leszállította az 1952. évi Pp. 81. § (1) bekezdésére figyelemmel a felperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 318.000.- forintra, a fennmaradó 12.000. forintot a II. rendű alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető teljes személyes illetékmentességére tekintettel az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 14. § alapján az állam viseli. A nagyjából pervesztett felperes köteles az államnak megfizetni a feljegyzett másodfokú eljárási illeték rá eső részét az Itv. 74.§ (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986.(VI.26.)IM. r. 13.§ (2) bekezdése alapján. A fennmaradó - II. rendű alperesre jutó - illetéket a fentiek szerint az állam viseli. Egyebekben a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felek a felmerült másodfokú költségeiket maguk viseli.

Pécs, 2018. május 17.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró,
Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró

